

to, že si podporovaný nehledí výdělečné činnosti uložené mu v § 1 uved. zákona. K tomu tudíž, aby bylo lze žalované Marii P. uložiti náhradní alimentární povinnost, bylo by třeba, aby podpora žalobkynina manžela žalovanou Marií P. byla příčinou toho, že si tento nehledí výdělečné činnosti. Ze zjištění prvního soudu však plyne, že žalovaná podporuje žalobkynina manžela jen proto, aby si udržel výdělečnou schopnost, a toto zjištění nebylo napadeno. Nelze proto říci, že podpora, která se žalobkyninu manželu dostává od žalované, je příčinou toho, že týž nevykonává výdělečnou činnost, nýbrž lze spíše usuzovati na to, že jeho nezaměstnanost je příčinou toho, že se mu dostává podpory.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby i pokud jde o žalovanou Marii P.

D ů v o d y:

Nižší soudy vyložily mylně ustanovení § 3 alim. zákona, neboť pro závazek tam stanovený rozhoduje objektivní skutečnost poskytování výživy nebo jiných prostředků, když žalovaná ani netvrdila, že by nevěděla o závazku svého bratra a ze zjištěných skutečností nelze usuzovati na to, že by při obyčejné bedlivosti nemohla poznati, že svou podporou maří nebo aspoň ztěžuje plnění závazku svého bratra vůči jeho manželce. Tím právě, že žalovaná Marie P. poskytovala svému bratru Jiřímu výživu, ač k tomu neměla zákonné povinnosti, umožňovala mu, že si nehleděl výdělečné činnosti, uložené mu v § 1 alim. zák., v čemž jest spatřovati podporování po rozumu § 3 alim. zák.

Čís. 17410.

Živnostník, který provádí na stavbě práce na vlastní účet (risiko), je samostatným podnikatelem a nesejde na tom, zda je v přímém smluvním poměru k stavebníku či k staviteli jako jeho subkontrahent.

Na tom nic nemění, že živnostníkovu zaměstnanci dával na stavbě příkazy i zaměstnanec stavitelův (stavbyvedoucí), netýkaly-li se takové příkazy materiální stránky díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má býti smluvené dílo prováděno.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Rv I 893/39.)

Žalobce přednesl, že z příkazu svého zaměstnavatele Františka V. pracoval ještě se čtyřmi jinými dělníky u něho zaměstnanými na zemní izolaci při stavbě sborového velitelství, tedy na práci, kterou měl zadánu zaměstnavatel žalobcův a kterou prováděl na svůj účet a risiko. Při této práci byl žalobce zasypán a zraněn. Na stavbě měl zadánu práci také žalovaný, který nad vykopávkou, v níž žalobce pracoval, měl k odvážení materiálu postavenou pomocnou polní dráhu, jejíž kolejnice ležely kolmo na vykopávce, v níž žalobce pracoval. Kolejnice měly

značný svah k vykopávce. Asi metr od kraje výkopu končila kolej točnicí. Materiál byl dopravován v překlopných vozících, které neměly spolehlivého zarážejícího zařízení. V den úrazu vezl po kolejích se shora směrem k vykopávce vozík naplněný stavebním materiálem Jan H., zaměstnanec žalovaného. Asi 10 m od točnice pro značnou váhu H. vozík pustil, ten přešel točnici, vykolejil a vjel do vykopávky, v níž žalobce pracoval. Při pádu vozík přerazil vzpěry, vyztužující vykopávku, zachytil se na zpřerážených vzpěrách a celý obsah spadl na žalobce. Před úrazem obsluhovali vozík 2—3 dělníci, později však žalovaný z úsporných důvodů nechal u vozíku jen jednoho dělníka. Žalovaný nedodržel podle přednesu žalobceva předpisy ustanovení vl. nař. č. 53/31 Sb. z. a n., neboť ani zarážející úprava, ani vozíky nebyly opatřeny spolehlivě účinkujícím brzdícím zařízením a právě tímto hrubým nedbáním a nedodržením předpisů žalobce utrpěl úraz. Domáhá se proto na žalovaném náhrady vzniklé mu škody. Prv ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu. D ů v o d y: Prvý soud přiklonil se k právnímu názoru žalovaného, který namítal, že neodpovídá za žalobcův úraz, poněvadž byl v kritické době v poměru k žalobci podnikatelem, a jako takový by ručil podle § 46 úrazového zákona z 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. z r. 1888 za jeho úraz jenom tehdy, kdyby byl jednal zlomyslně. Prvý soud vycházel tu z přesvědčení, že žalobce byl sice v době úrazu zaměstnancem V., že však kromě toho byl František V. na stavbě, kterou prováděl žalovaný, proti žalovanému t. zv. subkontrahentem. Pracovní příkazy dostával žalobce od V., ale jen v tom případě, když tento byl na stavbě, za jeho nepřítomnosti měl právo polír žalovaného určití žalobce ku práci na úseku, kde toho bylo zapotřebí. To se dělo proto, že František V. sám prohlásil, že izolace musí dělati tak, jak to bude potřebovati žalovaný. Z toho usoudil první soud, že žalovaný zadal Františku V. isolační práce, které byly částí provozu v podniku žalovaného, když vlastně šlo mezi Františkem V. a žalovaným o smlouvu o dílo, takže žalobce byl dělníkem úrazového podniku žalovaného. Odvolací soud nesouhlasí s tímto právním názorem prvního soudu. Žalobce byl výhradně zaměstnancem asfaltérské firmy V. a tím, že polír stavitelské firmy žalovaného v nepřítomnosti majitele asfaltérské firmy V. směl dirigovati žalobce na práci na jiném místě, neoctl se žalovaný vůči žalobci v poměru úrazového podnikatele ve smyslu § 11 cit. úr. zák., poněvadž rozkazy udílené jemu od stavitelské firmy žalovaného netýkaly se nikterak materiální stránky díla, nýbrž výhradně jen bližšího určení, na kterých místech má býti dílo smluvené s asfaltérskou firmou V. prováděno, aby to hovělo časové a místní potřebě žalované strany. Je-li tomu tak, pak není pochyby o tom, že tu neběží o poměr zaměstnance a podnikatele ve smyslu § 11 úr. zákona, takže na souzený případ nelze použítí ustanovení § 46 úraz. zák., nýbrž výhradně předpisu § 47 úraz. zák. a §§ 1295 a 1297 ob. obč. zák., když žalovaný vůči žalobci byl v poměru »osoby třetí«, jak to má právě na mysli cit. § 47 úraz. zák. V důsledku toho jest uvážiti další otázku,

totiž onu, zda žalovaného stihá zavinění na úrazu žalobce. Z výsledků průvodního řízení vyplývá, že se žalovaný dopustil skutečně zavinění, záležejícího v tom, že nezařídil dostatečné zářezací zařízení, nepoužíval dostatečného počtu obsluhujících dělníků nebo vozíků s řádnou brzdou (jak mu to později bylo nařízeno okresním úřadem), a že nedal zhotoviti ani dostatečně odolné zábradlí, které by znemožnilo pád vozíku do vykopávky a tím i vysypání jeho obsahu do prostoru, kde žalobce v kritické době pracoval. Žalovaný musí proto jako stavební podnikatel ručiti žalobci za škodu úrazem utrpěnou. Žalovaný se ovšem bránil ve sporu tím, že ve smyslu § 54 vl. nař. č. 53/31 Sb. z. a n. nelze spatřovati jeho zavinění v tom, že používal sochorů a nikoliv vozíků s brzdou a plošinou pro obsluhovatele, protože používání vozíků opatřených brzdou je předepsáno toliko při posunování železničních vozů hnaných motorickou silou, nedbá však toho, že řečený předpis nejedná jen o takovémto případě, nýbrž zmiňuje se vůbec o různých případech, kde je třeba zvláštních opatření z opatrnosti. Poněvadž ze zjištěných okolností jest bezpečně usuzovati na zavinění žalovaného i na příčinnou souvislost mezi ním a utrpěnou škodou žalobce, jest žalobní nárok co do důvodu po právu.

N e j v y š š í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Bylo dolíčeno již v rozhodnutí čís. 13.977 Sb. n. s., že podnikatelem podle zákona o úrazovém pojištění dělnickém je ten, na jehož účet (risiko) se děje provozování podniku (srov. i Sb. n. s. 6538). Tato zásada nedoznala změny ani ve 2. odst. § 11 téhož zákona, nýbrž byla tam jen blíže provedena pro obor stavebních podniků. Při provádění stavebních prací bývá zpravidla zúčastněno několik živnostníků, jichž podniky podléhají úrazovému pojištění dělnickému. Pro takové případy stanoví § 11 (2) cit. zák., že každý z těchto živnostníků, který na stavbě provádí práce na vlastní účet (risiko), je samostatným podnikatelem. Předpokladem je tedy i tu, aby živnostník prováděl na stavbě práce na vlastní účet a risiko. Nesejde při tom na tom, zda je v přímém smluvním poměru k stavebníku (srov. Sb. n. s. č. 3143) či staviteli jako jeho subkontrahent, jak je tomu v souzené věci. Již prvý soud pokládal smlouvu uzavřenou mezi žalovaným a žalobcovým zaměstnavatelem Františkem V. správně za smlouvu o dílo. Ale při takové smlouvě, jak bylo uvedeno již v motivech třetí dílčí novely k občanskému zákonu (str. 206 zprávy justiční komise) a dolíčeno v rozhodnutích č. 4148, 5451 a 10402 Sb. n. s., jde právě o závazek k výkonu podle vlastního plánu, vlastními prostředky, případně s pomocníky nebo náhradníky, se zárukou nejen za péči, ale i za zdar díla a správu pro jeho vady, s převzetím nebezpečí nezdaru, tedy úhrnem o jednání samostatného podnikatele. Přes to neuznal prvý soud vůči žalobci za podnikatele Františka V., nýbrž žalovaného z toho důvodu, že příkazy zaměstnancům Františka V. na

stavbě sborového velitelství v H. K. prováděné žalovaným dával, když František V. nebyl na stavbě, jak tomu bylo také v době žalobcova úrazu, stavbyvedoucí žalovaného. Ale v rozsudku odvolacího soudu bylo správně doličeno, že takové příkazy se netýkaly materiální stránky díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má býti dílo smluvené prováděno, aby to hovělo časové a místní potřebě žalovaného. Dovolací soud schvaluje proto právní závěr odvolacího soudu, že mezi žalobcem a žalovaným nešlo o poměr zaměstnance a podnikatele ve smyslu § 11 úr. zák., nýbrž o ustanovení § 47 úr. zák. a §§ 1295 a 1297 obč. zák. Opodstatněn jest však dovolací důvod § 503 čis. 2 c. ř. s. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalovaný se dopustil skutečně zavinění, záležejícího v tom, že nedal zařídití dostatečné zářezí zařízení, nepoužíval dostatečného počtu obsluhujících dělníků nebo vozíků s řádnou brzdou a, že nedal zhotoviti ani dostatečně odolné zábradlí, které by znemožnilo pád vozíku do vykopávky a tím i vysypání jeho obsahu do prostoru, kde žalobce v kritické době pracoval, aniž provedl o skutkových okolnostech, ze svědeckých výpovědí zjištěných a znaleckého posouzení vyžadujících, důkaz znalci. Trpí proto jeho řízení vadou, která, třeba nezpůsobující zmatečnosti, zamezila úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře.

Čís. 17411.

Soustavné opožděné docházení do práce je důležitým důvodem podle § 34 č. 4 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., pro který je zaměstnavatel oprávněn zaměstnance předčasně propustiti.

Okolnost, že zaměstnavatel neoznámil zaměstnanci ve lhůtě podle § 35, odst. 1 uved. zák. tento propouštěcí důvod, nemá na oprávněnost zrušení služebního poměru vlivu.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Rv I 983/39.)

Žalobce, neuznávaje důvodu, pro který žalovaný s ním okamžitě zrušil služební smlouvu dne 28. července 1938, domáhá se na žalovaném zaplacení částek, jež mu přísluší podle služební smlouvy proti žalovanému. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud přiznal žalobci doplatek služného za dobu od 12. července do 28. července 1938, jinak odvolání nevyhověl. Důvody: Na otázku, zda byla dána okamžitá výpověď žalobci právem, správně odpověděl první soud kladně, poukávav na důvod výpovědi podle § 34 bod 3 a 4 zák. čis. 154/34 Sb. z. a n., poněvadž žalobce soustavně nechodil včas do práce. Výpověď byla dána včas, když se tak stalo téhož dne, kdy žalovaný se dověděl, o důvodech výpovědi, to je dne 28. července 1938 (§ 35 odst. 1 cit. zák.). Není rozhodné, že žalovaný v dopise z 28. července 1938 se odvolával jako na důvod výpovědi na to, že žalobce nevyhověl vyzvání žalovaného, aby předložil lékařské vysvědčení úředního lékaře. Důvod